

24 sierpnia 2012

Świętokrzyskie ogrodnictwo

W ostatnich latach ogrodnictwo jest tą gałęzią rolnictwa, która rozwija się dość prężnie. Wyniki Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku pokazały znaczny wzrost powierzchni upraw ogrodniczych w województwie świętokrzyskim, a w tym przede wszystkim upraw sadowniczych. W województwie świętokrzyskim produkcja ogrodnicza jest skoncentrowana na terenie następujących powiatów: Sandomierz, Busko - Zdrój, Kazimierza Wielka, Opatów, Kielce, Pińczów, Staszów i Ostrowiec Świętokrzyski.

Powierzchnia sadów utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej w województwie świętokrzyskim wynosi 28 883 ha, co daje nam III miejsce w tych uprawach w kraju i w porównaniu do 2002 roku jest większa o 5 886 ha. Powierzchnia plantacji krzewów jagodowych również sukcesywnie się zwiększa - w porównaniu z 2002 rokiem wzrosła aż o 32%. Dominującym gatunkiem w sadach są jabłonie - zajmują ponad 58% ich powierzchni, ale to w uprawie drzew pestkowych wyspecjalizowali się ogrodnicy szczególnie - w uprawie śliw, moreli i brzoskwiń świętokrzyskie jest pod względem powierzchni na I miejscu w Polsce, w uprawie wiśni na II, a czereśni na III. Spośród gatunków owoców jagodowych truskawka świętokrzyska zajmuje znaczące, bo III miejsce w uprawach krajowych. Warzywnictwo od kilku lat ma powierzchnię ustabilizowaną na poziomie około 11,5 tys. ha. Najwięcej uprawiamy ogórków (III miejsce w Polsce), cebuli, marchwi i kapusty.

Rozwój sektora ogrodniczego w województwie świętokrzyskim charakteryzuje nie tylko zwiększająca się powierzchnia, ale także ciągła poprawa jakości produkowanych owoców i warzyw. Wśród ogrodników wzrasta świadomość, że ich gospodarstwa są obecnie uczestnikami szeroko pojętego rynku globalnego, którego cechą charakterystyczną jest ogromna różnorodność produktu. Ciągłe doskonalenie produktu ogrodniczego pod kątem jakości ma na celu ułatwienie sprzedaży owoców i warzyw po opłacalnych cenach. Dla utrzymania wysokiego poziomu jakościowego niezbędne jest ciągłe doskonalenie wiedzy technologicznej oraz wiedzy z zakresu zachowania przy produkcji bezpieczeństwa dla otaczającego nas środowiska i dla zdrowia człowieka.

Producenci świętokrzyscy chętnie korzystają z wszelkiego rodzaju form szkoleniowych z udziałem naukowców z polskich i zagranicznych instytutów i uczelni. Do stałego kalendarza szkoleń, licznie odwiedzanych przez ogrodników weszły m.in. konferencje i seminaria podczas sandomierskich Spotkań Sadowniczych Europejskiego Święta Jabłka w Obrazowie,

Letnich Pokazów Czereśniowych w Górach Wysokich k. Sandomierza, Ogólnokrajowego Spotkania Producentów Brzoskwiń i Moreli w Sandomierzu, liczne seminaria o zasięgu wojewódzkim i powiatowym z zakresu sadownictwa, warzywnictwa i kwiaciarstwa oraz pokazy np. mechanicznego cięcia drzew i zbioru owoców, tłoczenia soków na zimno, odmian warzyw, pracy linii sortujących owoce i warzywa. Producenci korzystają także coraz chętniej z bieżącego doradztwa związanego m.in. z prawidłową ochroną i nawożeniem gatunków ogrodnictwa. Powiadomienia o spotkaniach oraz o zagrożeniach fitopatologicznych i entomologicznych upraw otrzymują za pomocą SMS, pocztą elektroniczną lub w formie informacji umieszczanych na stronach internetowych. Zagrożenia monitorowane dotyczą przede wszystkim parcha jabłoniowego (mikroskopowe badania stopnia dojrzałości otoczni parcha, stacje Metos – stały i precyzyjny monitoring aktualnych warunków pogodowych w połączeniu z odpowiednimi matematycznymi modelami chorobowymi sygnalizuje prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożeń) oraz szkodników w sadach (na podstawie odłowów z pułapek feromonowych i lepowych). Szybki przekaz tego rodzaju informacji jest bardzo pomocny w podejmowaniu decyzji w gospodarstwie.

Ciągle obserwujemy dość dynamiczne w porównaniu z latami ubiegłymi organizowanie się ogrodników w grupy dla ułatwienia organizacji sprzedaży. Obecnie na terenie województwa świętokrzyskiego działa 12 grup owocowych i warzywniczych wstępnie uznanych. Korzystne dla producentów w przyszłości będzie łączenie się mniejszych grup w większe organizacje, które będą miały większą siłę w negocjacjach z odbiorcami. Dobrym przykładem świadczącym o zrozumieniu takiej konieczności jest Sandomierski Jabłkowy Korpus Eksporterów utworzony we wrześniu 2011 roku dla promowania eksportu jabłek, a tym samym dla wywierania wpływu na tempo rozwoju w. w. eksportu. Może to stać się początkiem stworzenia zintegrowanego systemu promocji produktu ogrodnictwa w województwie i kraju.

Ogrodnictwo świętokrzyskie wspiera także promocję turystyczno - rekreacyjną województwa, czego przykładami mogą być utworzone szlaki turystyczne o korzeniach ogrodnictwa takie jak Sandomierski Szlak Jabłkowy czy Sandomierski Szlak Winiarski oraz wizyty w sadach grup z innych państw. Gościliśmy już grupy naukowców, doradców i producentów z Mołdawii, Ukrainy, Tyrolu, Gruzji, Holandii i Wielkiej Brytanii. W 2009 roku Towarzystwo Rozwoju Sadów Karłowych (kilkuset członków – sadowników z całej Polski) gościło w gospodarstwach sandomierskich. Zarówno prof. dr hab. Eberhard Makosz, jak i prof. dr hab. Augustyn Mika ocenili, że sandomierskie sady „powalają na kolana (...), są piękniejsze od rajszych ogrodów, nowocześniejsze niż w Tyrolu lub Szwajcarii, owocujące obficie niż w Nowej Zelandii.” („Sad Nowoczesny” nr 20/2009).

Elżbieta Krempa

Zespół ds. Ogrodnictwa, ŚODR/O/Sandomierz